

HAYVAN PSIKOLOJİSİ

1

Dr. Etkin ŞAFAK
Ankara Üniversitesi Veteriner Fakültesi
Fizyoloji Anabilim Dalı

PSIKOLOJİ

- **Psikoloji:** psyche (ruh)-ruh bilimi
- Davranış ve zihinsel süreçlerin bilimsel incelenmesi
  - Algı
  - Biliş
  - Duygular
  - Deneyimler
  - Kişilik

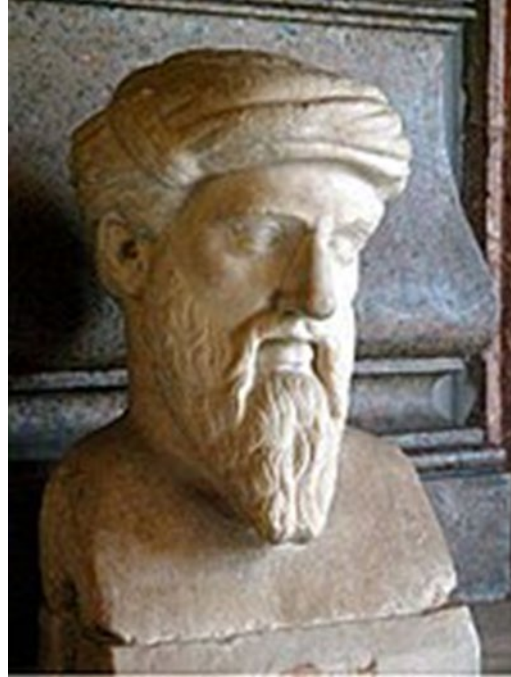
Dr. Etkin ŞAFAK
Ankara Üniversitesi Veteriner Fakültesi
Fizyoloji Anabilim Dalı

DUYGULAR

Pisagor (MÖ. 580-500):

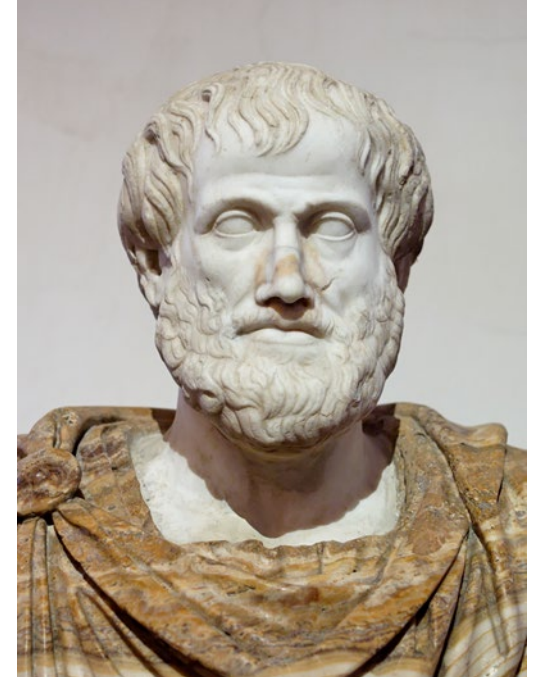
«Hayvanlar ve insanlar aynı ruha sahiptir»

VS

Aristo (MÖ.380-322):

«Hayvanların rasyonel ruhları yoktur»

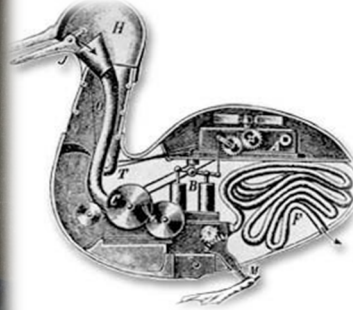
Descartes (1586-1650):

«Makine hayvanlar»

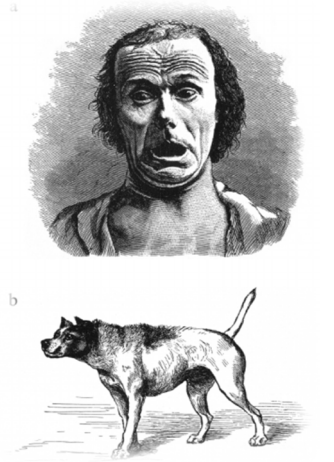
C. Darwin (1809-1882):

«Duygusal hayvanlar»

DUYGULAR

VS

ZEKA

- **Georges Romanes (1848-1894): «Zeki hayvanlar»**

ÖĞRENME: ŞARTLI REFLEKSLER

- **Ivan Pavlov (1849-1936):**
- Pasif öğrenme
- Önce uyaran sonra tepki vardır.

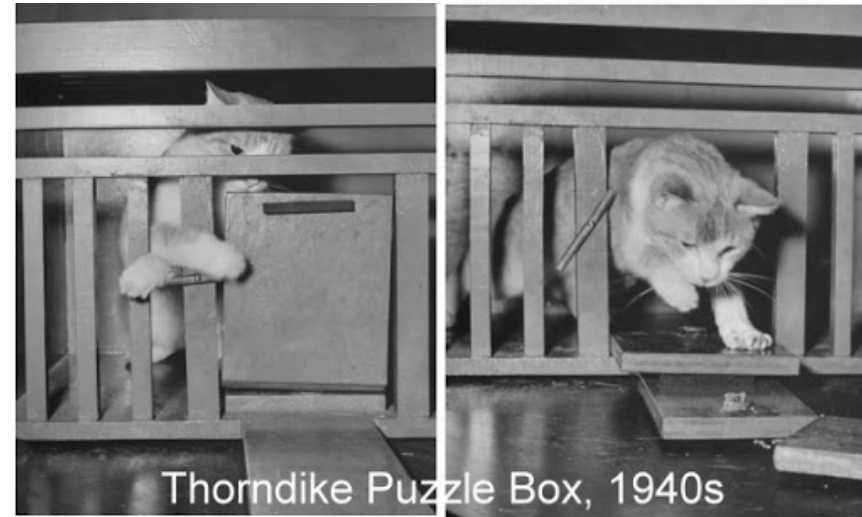
YAŞANTI MIZDAKI ÖRNEKLER

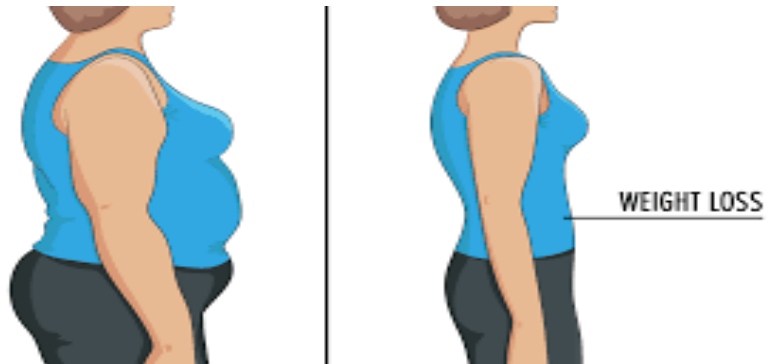

ÖĞRENME: EDİMSSEL KOŞULLANMA

- **Edward Thorndike (1874-1949):**
- Aktif öğrenme
- Önce tepki sonra uyaran vardır.

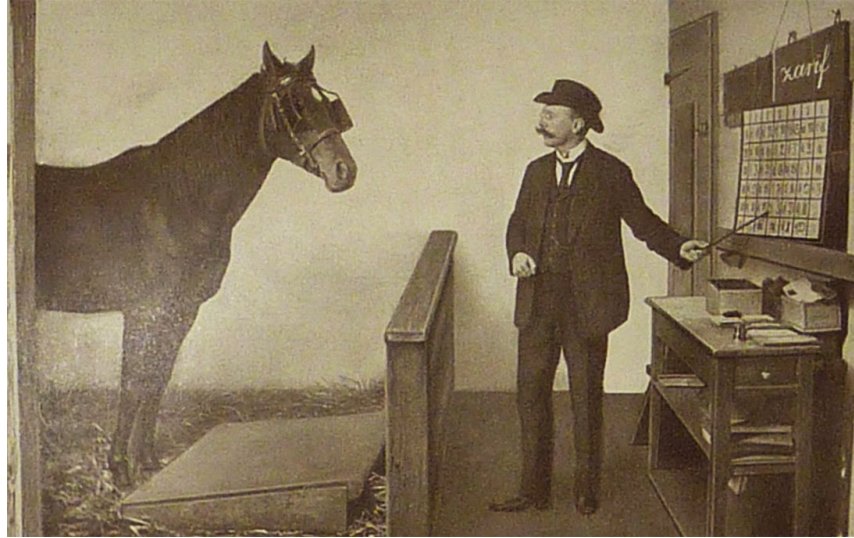

A cartoon illustration of a man in a white shirt and tie, holding a sign that says "BONUS". He is standing next to a man in a black suit and tie, who is holding a long stick or pole. The background is a solid light blue color.

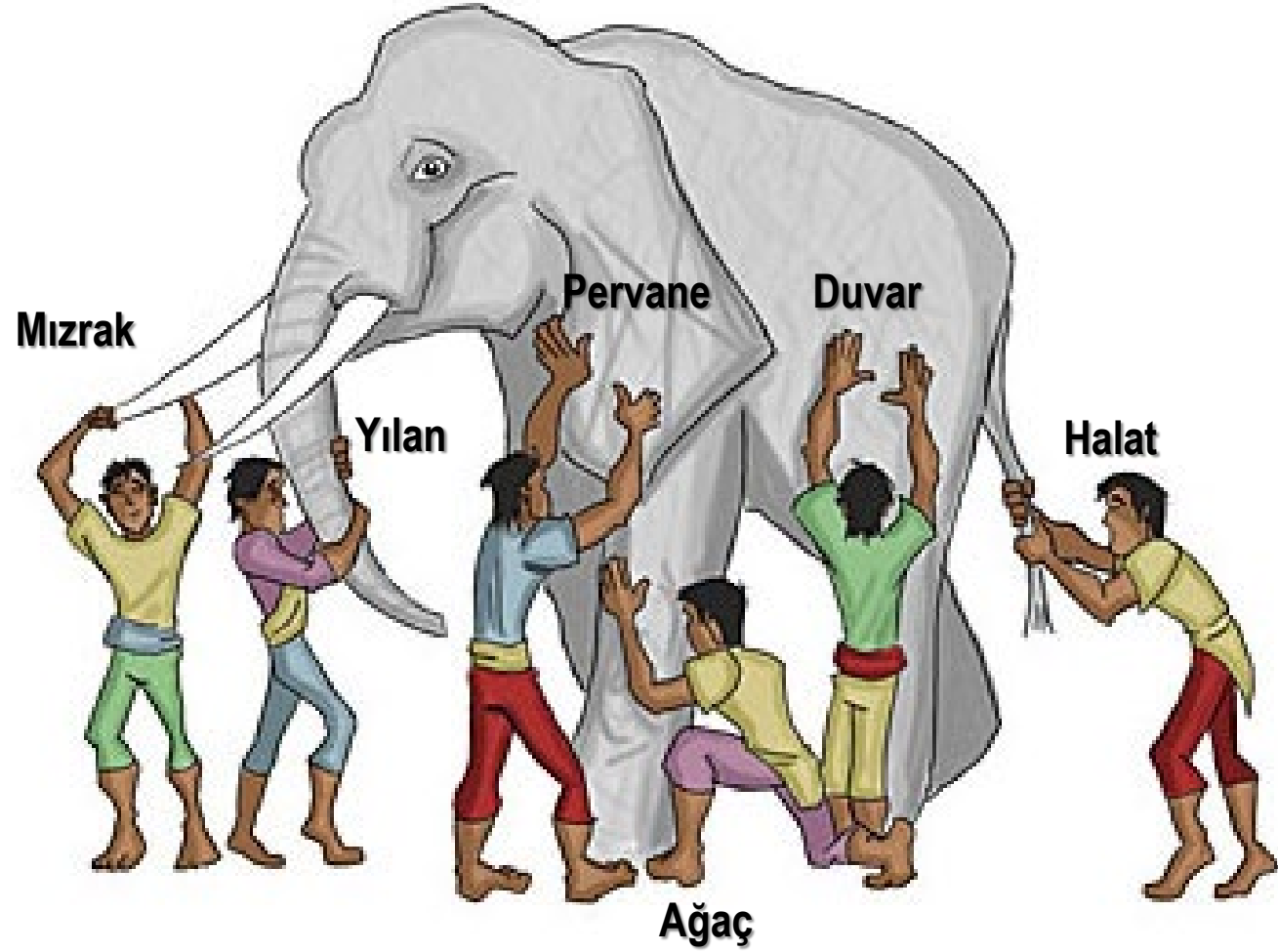
AKILLI HANS

- O. Pfungst (1907):
- Atların duygusal zekası
- Hayvan testlerinin kurgusu

ALTI KÖR ADAM VE BİR FİL

- «İnsanların gerçeklik algıları, kendi sınırlı ve öznel deneyimlerine dayalıdır.»

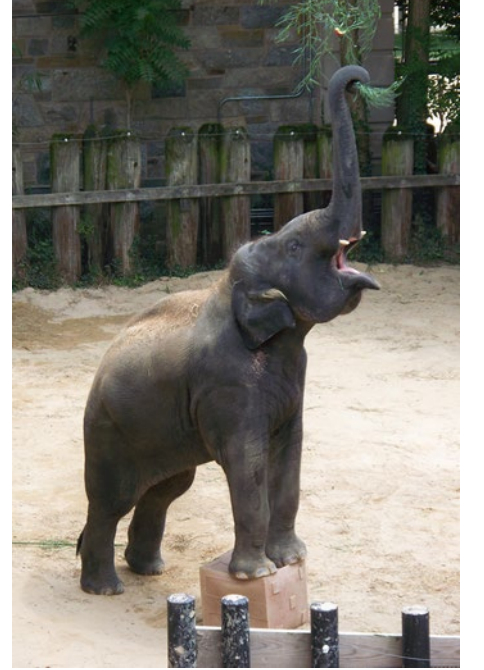
HIKAYENİN ANA FIKRI

- **Frans De Waal:** «*Kanıtın yokluğu, yokluğun kanıtı değildir*»

- Umwelt!
- Testimiz bu tür için uygun muydu?

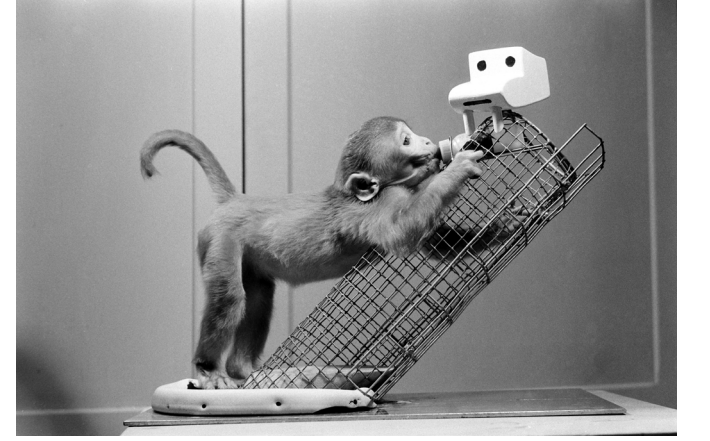
HAYVANLARIN DÜNYASI

HARLOW'UN DENEYLERİ SEVGİ VE BAĞLILIK

- **H. Frederick Harlow (1905-1981)**
- ***İnsanlarda sevgi ve bağlılığın temelleri nelerdir?***
  - Çocuk annesine, annesi onu beslediği için mi bağlıdır?
- **Sonuç (Rhesus maymunları):**
  - **Temas** sevgi tepkisinin gelişiminde büyük önem taşıyan bir değişkendir.
  - Besleme ise ihmal edilebilir önemdedir.
- **Çocuğun gelişimi için sevgi zorunludur.**

PAPAĞAN ALEX'İN ÖĞRETTİK LERİ

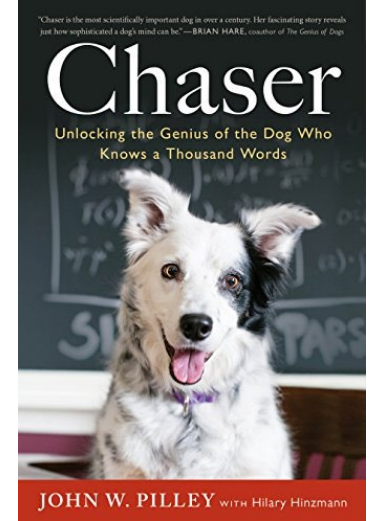
*HAYVANLARIN DA
CANLARI
SİKILABI Lİ R*

- **Irene Pepperberg**
(1949-)
- **Alex (1976-2007)**
- *«Bir keresinde, Alex'e birkaç farklı renkli blok verildi (iki kırmızı, üç mavi ve dört yeşil).»*
  - *Pepperberg: «Hangi renkten üç tane var?»*
  - *Alex: "Beş!"*
  - *Alex bu cevabı tekrarlamaya devam etti. Ta ki:*
  - *Pepperberg: "Güzel, hangi renkten beş tane var?" diyene kadar ...*
- *«Alex cevap verdi: «Hiçbiri»*

RICO VE CHASER

- **Kaminski vd. (2004):**
  - **Rico:** 200 kelime+ Muhakeme yeteneđi
- **Pilley (1928-2018):**
  - **Chaser:** Cümle anlama, 1022 oyuncadı ismi ile tanıma

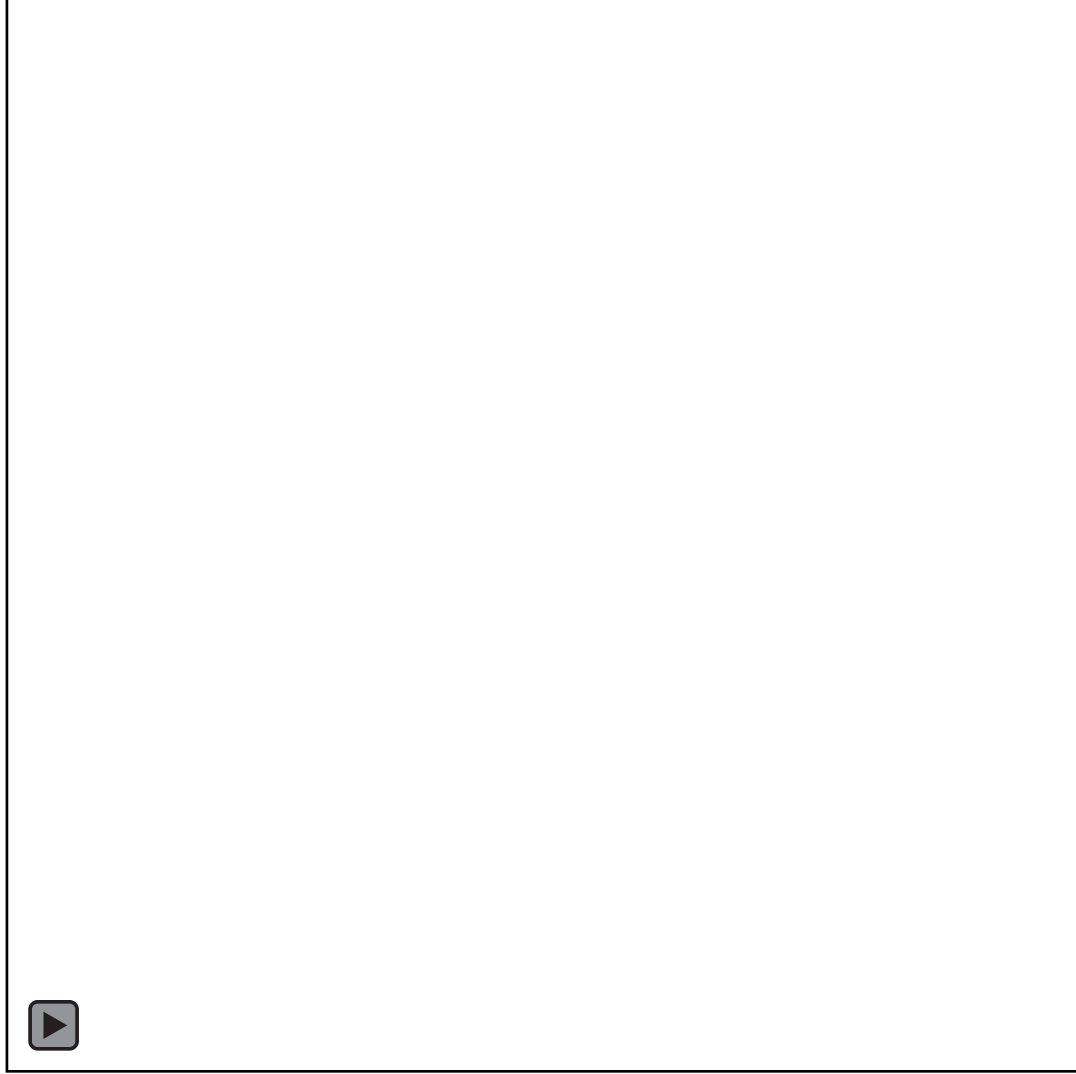

KOKO’NUN KEDİSİ

- Francine Patterson (1947-)
- İşaret dili ile iletişim
- Üç yaşındaki çocuğa eşit
- Yas tutma

İNEKLERİN MÜZİK TUTKUSU

PSIKIYATRI

- Depresyon ve kaygı modelleri laboratuvar hayvanlarında oluşturuluyor
- Pet hayvanları insanlarla aynı antidepresanlarla tedavi oluyor.

TEŞEKKÜRLER

İletişim: esafak@ankara.edu.tr

